

**BELEIDS- EN BEGROTINGSTOELICHTING
NAAR AANLEIDING VAN DE
BEGROTINGSUITVOERING 2021
ONROEREND ERFGOED**

Ingediend door
Matthias Diependaele
Vlaams minister van
Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend
Erfgoed

I. INHOUDSTAFEL

I. INHOUDSTAFEL	2
II. INLEIDING DOOR DE MINISTER	4
III. SAMENVATTING	5
IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	6
1. Transversale, horizontale doelstellingen.....	6
2. Overkoepelende strategische doelstellingen	6
V. BELEIDSVELD: ONROEREND ERFGOED	6
1. Inhoudelijk structuurelement: THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM ONROEREND ERFGOED.....	6
1.1. Strategische doelstelling 'de volgende generaties beschikken over een onderbouwde en coherente staalkaart van onroerend erfgoed'.....	7
1.2. Operationele doelstellingen	7
1.2.1. Erfgoedwaarden zijn zo verankerd dat ze ook in de toekomst relevant blijven' 7	
1.2.2. Het beschermde bestand is een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen	7
1.3. Budgettair kader.....	8
1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)...9	
2. Inhoudelijk structuurelement: PARTNERSCHAPPEN ONROERENDERFGOEDZORG.....	12
2.1. Strategische doelstelling 'Iedereen koestert het onroerend erfgoed als een evident en integraal deel van onze leefomgeving, cultuur, identiteit en natie' 12	
2.2. Operationele doelstellingen	12
2.2.1. De zorg voor het onroerend erfgoed is het resultaat van actieve samenwerking.....	12
2.2.2. Het onroerend erfgoed draagt bij aan een kwaliteitsvolle leefomgeving	13
2.3. Budgettair kader.....	13
2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's). 14	
3. Inhoudelijk structuurelement: KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG.....	17
3.1. Strategische doelstelling: 'de zorg voor het onroerend erfgoed is zichtbaar, toekomstgericht en duurzaam'.....	17
3.2. Operationele doelstellingen	18
3.2.1. Onroerenderfgoedzorg staat voor duurzame oplossingen	18
3.2.2. financiële ondersteuning is gediversifieerd en gaat uit van een wederzijds haalbaar engagement.....	19
3.3. Budgettair kader.....	19
3.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's). 20	

VI.	APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD.....	25
VII.	LIJST MET AFKORTINGEN	29
VIII.	BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	30
IX.	BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'	30
X.	BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF' 30	
XI.	BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE"	31

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Investing in erfgoedprojecten via erfgoedpremies en subsidies vormen het leeuwendeel van de onroerenderfgoedbegroting. De grootste financiële ambities situeren zich dan ook op dit terrein.

De wachtlijst substantieel afbouwen is één van mijn belangrijkste doelstellingen. Mijn ambitie was en is daarom tweevoudig:

- de wachtlijst aanzienlijk verminderen;
- het vraaggestuurd premiesysteem voor dossiers met hoge bedragen ombuigen in een aanbodgestuurd instrumentarium.

De wachtlijst bouwden we in 2021 niet alleen af met reguliere middelen maar ook met relancemiddelen. 2021 was daardoor een recordjaar voor de afbouw van de wachtlijst. Zoals te verwachten groeide de wachtlijst in 2021 ook aan door het in 2020 aangekondigde einde van het vraaggestuurde instrument 'de erfgoedpremie volgens de bijzondere procedure'. Het goede nieuws is dat 2021 het laatste jaar is waarin de wachtlijst kon toenemen. De detailcijfers komen aan bod onder het ISE 'kwaliteit van onroerenderfgoedzorg'.

Eind 2020 was het aanbodgestuurd premiesysteem operationeel voor grotere restauratiedossiers. Via oproepen hebben we effectief meer controle over de instroom van de dossiers; we hebben de thema's en het beschikbare budget per oproep in de hand. In 2021 hebben we de eerste oproepen gelanceerd. Het werden er maar liefst zeven, onderverdeeld in twee categorieën:

- normale oproepen, waaronder:
 - o kleine totaalprojecten;
 - o hoogdringende dossiers;
 - o restauratie van onderwijsgebouwen.
- relance oproepen, waaronder:
 - o impulsdossiers met focus op economische invulling van erfgoed;
 - o herbestemming en structurele nevenbestemming van kerken;
 - o erfgoed en wonen;
 - o erfgoed en toerisme.

De normale oproepen zullen in 2023 tot toekenningen leiden. De geselecteerde dossiers met relancemiddelen zullen we toekennen in 2022.

Begunstigden die uit de boot vallen bij de oproepen, blijven geenszins op hun honger zitten; ze kunnen gebruik maken van de grondig vernieuwde erfgoedpremie volgens de standaardprocedure. Deze premie willen we vlot blijven toekennen zodat er voor onderhoud en kleinere restauraties geen wachtperiode is. Dit vernieuwd instrument is al goed gekend. We lichten dit verderop in deze BBT toe.

Een betere afstemming met en een duidelijkere rolverdeling voor de lokale partners is een andere belangrijke ambitie. Begin 2021 werd daartoe de visienota Lokaal Onroerenderfgoedbeleid goedgekeurd. 2021 is een belangrijke mijlpaal

III. SAMENVATTING

Over onroerenderfgoedbeleid kunnen voor 2021 volgende markante vorderingen worden genoteerd:

- de oplevering van onderzoeksrapporten in het kader van het project 'Evaluatie inventarisatie en vaststelling';
- de doorvertaling van de twee bestaande onroerenderfgoedrichtplannen voor hoogstamboomgaarden en mergelgroeven in actieplannen en de opstart van een nieuw richtplan voor historische landgoederen middels een intentieverklaring;
- het versnellen van de evaluatie van het beschermde erfgoedbestand;
- de goedkeuring van de visienota 'Lokaal Onroerenderfgoedbeleid' en het concretiseren ervan;
- de uittekening en uitvoering van het actieplan 'Transversaal Landschapsbeleid';
- medewerking aan het Vlaams Parkenbureau, de jury voor Nationale Parken en Landschapsparken en de invulling van een stimulerend Landschapsdecreet;
- diverse initiatieven in het kader van de financiering en betaalbaarheid van archeologische trajecten, waaronder het aanvangen van de verdere verdieping van de GGA-kaart en het opstarten van een onderzoek omtrent een maximumfactuur voor archeologisch onderzoek;
- het afronden van een onderzoek naar de mogelijkheid om EPC's te ontwikkelen op maat van erfgoed (EPCE) en het heroriënteren van dit idee naar een te ontwikkelen 'erfgoedenergie-advies';
- het goedkeuren van de visienota 'Beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken in Vlaanderen' en de opstart van de uitvoering ervan;
- de verwerving van het kasteeldomein van Heers, de opstart van een toekomsttraject voor het kasteel en de vererfpachting van het domein aan Herita vzw;
- de implementatie van de vernieuwde onroerenderfgoedpremieregelgeving, met de eerste brede toepassing van de verruimde standaardprocedure, het lanceren van de eerste zeven oproepen;
- het afbouwen van de wachtlijst, ondermeer dankzij een belangrijke injectie aan middelen in het kader van het Relanceplan Vlaamse Veerkracht;
- het selecteren van andere investeringsprojecten in toepassing van dit plan.

TOTAAL – ONROEREND ERFGOED, excl. DAB's, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)					
2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	892	2.756	0	114.224	111.276
2e BA-JR	892	2.756	0	186.538	116.232
BU	884	1.068	0	157.449	106.872

PROGRAMMA QG – ONROEREND ERFGOED

(duizend euro)					
2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	892	2.756	0	114.224	111.276
2e BA-JR	892	2.756	0	186.538	116.232
BU	884	1.068	0	157.449	106.872

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale, horizontale doelstellingen

/

2. Overkoepelende strategische doelstellingen

/

V. BELEIDSVELD: ONROEREND ERFGOED

Het beleidsveld onroerend erfgoed werkt rond drie inhoudelijke structurelementen: 'Partnerschappen rond onroerenderfgoedzorg', 'Kwaliteit van de onroerenderfgoedzorg' en 'Thema-overschrijdend instrumentarium onroerend erfgoed'. Ik licht ze nader toe per ISE-deel, te beginnen met het 'Thema-overschrijdend instrumentarium Onroerend Erfgoed'.

1. Inhoudelijk structurelement: THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM ONROEREND ERFGOED

Het ISE 'Thema-overschrijdend instrumentarium onroerend erfgoed', met als achterliggende strategische doelstelling 'de volgende generaties te laten beschikken over een onderbouwde en coherente staalkaart van onroerend erfgoed', omvat alle taken, doelstellingen en budgetten die verband houden met het beleidsveld Onroerend Erfgoed en die niet eenduidig toe te wijzen zijn aan de twee andere ISE's. Het VAK onder het ISE 'thema-overschrijdend instrumentarium van onroerend erfgoed' vertegenwoordigt ongeveer 2% van het totale VAK van de beleidskredieten van Onroerend Erfgoed. Hoewel dit ISE in budget het minst zwaar doorweegt, vallen hieronder vaak vele nieuwe initiatieven en beleidsdoelstellingen. Het percentage van 2% is het resultaat als we in de begrotingstabel geen rekening houden met:

- de opname van overdrachten van begrotingsfondsen;
- de opname van de ruiter voor de erfgoedleningen;
- de relancekredieten (die de stabiele verhouding van de reguliere kredieten zouden uit evenwicht brengen).

1.1. Strategische doelstelling 'de volgende generaties beschikken over een onderbouwde en coherente staalkaart van onroerend erfgoed'

Het beschermde bestand is opgebouwd sinds de jaren 1930. Het instrumentarium is sindsdien voortdurend geëvolueerd en de beschikbare kennis aanzienlijk toegenomen. Een kritische reflectie is daarom aan de orde. Is het beschermde bestand optimaal beschermd en is het beschermingsstatuut altijd consequent ingezet? Hebben we wel het juiste beschermd? Is het beschermde bestand met andere woorden representatief? We willen, in samenspraak met de betrokkenen, het beschermde bestand actualiseren. We willen de beschermingsinstrumenten reserveren voor welomlijnde situaties en er voor zorgen dat het beschermingsbesluit voldoende flexibel en duurzaam is, maar ook rechtszekerheid biedt.

1.2. Operationele doelstellingen

1.2.1. Erfgoedwaarden zijn zo verankerd dat ze ook in de toekomst relevant blijven'

Over deze operationele doelstelling kunnen voor 2021 volgende markante, inhoudelijke vorderingen worden gemeld:

- In het kader van het project '**Evaluatie inventarisatie en vaststelling**' leverde het agentschap Onroerend Erfgoed onderzoeksrapporten op die een antwoord bieden op de onderzoeksvragen uit de beleidsnota. Ze omvatten een doorlichting van de inventarissen van het archeologisch, bouwkundig en landschappelijk erfgoed en vormen een vertrekbasis voor lokale besturen die in de toekomst meer willen inzetten op inventariseren en vaststellen.
- Er werd verder gewerkt aan de **onroenderfgoedrichtplannen**. De twee eerder goedgekeurde richtplannen bereikten al het stadium van de actieplanning: in 2021 keurde de Vlaamse Regering het actieprogramma voor de mergelgroeven in Riemst goed (dat stoelt op samenwerking, engagement en wederzijds vertrouwen tussen het agentschap Onroerend Erfgoed, de gemeente Riemst, IOED Oost-Haspengouw en Voeren, Agentschap Natuur en Bos en het Limburgs geschied- en oudheidkundig genootschap) en er is een actieplan voorbereid dat het onroenderfgoedrichtplan Hoogstamboomgaarden waar moet maken. In het voorjaar van 2022 ondertekenden de betrokken partners een intentieverklaring om samen te werken aan het aangekondigde nieuwe richtplan 'historische landgoederen'. Het instrument van de richtplannen is ondertussen ook een eerste keer geëvalueerd, waarbij een methodologie is uitgewerkt voor de opmaak van een onroenderfgoedrichtplan, en aanbevelingen zijn geformuleerd om het instrument beleidsmatig nog sterker te laten renderen.

1.2.2. Het beschermde bestand is een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen

Over deze operationele doelstelling kunnen voor 2021 volgende markante, inhoudelijke vorderingen worden gemeld:

- Aan de hand van de ervaring uit de proefprojecten rond 'windmolens' en 'verdwenen en aangetast erfgoed', dat een overzicht opleverde van beschermingen waarvoor een opheffing of wijziging aan de orde kan zijn, werkte het agentschap Onroerend Erfgoed een aanpak uit om de **evaluatie van het beschermde erfgoedbestand** te versnellen. De effectieve uitvoering startte midden 2021. Om de screening van het beschermde erfgoedbestand te ondersteunen, ontwikkelde het agentschap de nieuwe

digitale toepassing 'Erfgoedrapport', met plaats voor evaluaties over de erfgoedwaarden van beschermd erfgoed, de fysieke toestand, het gebruik ervan en nog veel meer.

1.3. Budgettair kader

THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM ONROEREND ERFGOED, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2021	2e BA	BU	2e BA	BU	2e BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	47	256	1.068	0	0
Toe-lagen OI	0	0	2.500	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	47	2.756	1.068	0	0

Inhoudelijke toelichting:

We lichten dit toe bij de volgende ontvangstenartikels:

- QG0-9QGGAAA-OW - DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN;
- QG0-9QGGTAB-OI - DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN (FONDS ONROEREND ERFGOED);
- QG0-9QGGTAB-OW - DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN (FONDS ONROEREND ERFGOED).

THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM ONROEREND ERFGOED, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uit-gaven WT, LO, PR	5.038	8.842	2.331	4.801	9.055	1.841
Toelagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	5.038	8.842	2.331	4.801	9.055	1.841

Inhoudelijke toelichting:

Het grootste verschil in het overzicht tussen het gestemde en het finale krediet (in VAK en VEK) is te wijten aan het opnemen van de overdrachten in VAK en VEK van het Fonds Onroerend Erfgoed, wat een begrotingsfonds is.

De specifieke toelichting is terug te vinden bij de begrotingsartikels QG0-1QGG2AA-WT en QG0-1QGG4AB-WT.

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

*Ontvangstenartikelen***QG0-9QGGAAA-OW – DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN***Korte inhoud begrotingsartikel*

Op het begrotingsartikel QG0-9QGGAAA-OW rekenen we beleidsontvangsten aan, die we niet kunnen aanrekenen op het begrotingsfonds Fonds Onroerend Erfgoed (QG0-9QGGTAB-OW).

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	0	0	0
Uitvoering	47	0	0

Inhoudelijke toelichting

Bij de algemene ontvangsten maakten we een vordering aan van ongeveer 47 keuro voor een onterecht verkregen fiscaal voordeel. Dit bedrag komt de algemene ontvangsten ten goede.

QG0-9QGGTAB-OI – DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN (FONDS ONROEREND ERFGOED)*Korte inhoud begrotingsartikel*

We creëerden het ontvangstenartikel QG0-9QGGTAB-OI bij BA 2020 voor de eenmalige overdracht van het volledige saldo van de DAB VIOE naar het Fonds Onroerend Erfgoed. De DAB VIOE schaften we af.

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	0	2.500	0
Uitvoering	0	0	0

Inhoudelijke toelichting

Het bedrag van 2.500 keuro was de voorziene, éénmalige toelage uit het Vlaams Klimaatfonds voor energiezuinige maatregelen door Onroerend Erfgoed. Zoals ook vermeld in de BBT BO 2022 is dit budget finaal herbestemd naar de VMSW. Binnen Onroerend Erfgoed bleek het niet mogelijk de middelen te besteden volgens de richtlijnen van het Vlaams Klimaatfonds.

QG0-9QGGTAB-OW – DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN (FONDS ONROEREND ERFGOED)

Korte inhoud begrotingsartikel

Het ontvangstenartikel QG0-9QGGTAB-OW is het spiegelbeeld van het uitgavenartikel QG0-1QGG4AB-WT; het betreft de ontvangsten van het begrotingsfonds Onroerend Erfgoed, opgericht bij artikel 25 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede de bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991.

Volgende ontvangsten zijn mogelijk:

- ontvangsten van publicaties of uit allerhande initiatieven van het agentschap Onroerend Erfgoed;
- ontvangsten gerealiseerd op grond van het handhavingsluit van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en zijn uitvoeringsbesluiten en de handhavingsbepalingen in de decreten, vermeld in artikel 12.2.1 van het Onroerenderfgoeddecreet;
- teruggevorderde premies en subsidies, die worden toegekend in uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, zijn uitvoeringsbepalingen en de decreten, vermeld in artikel 12.2.1 van dit decreet.

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	0	256	0
Uitvoering	0	1.068	0

Inhoudelijke toelichting

Bij de toegewezen ontvangsten voorzagen we 256 keuro als verwachte ontvangst. Dit bedrag is ruimschoots overtroffen en bestaat uit volgende componenten:

- ongeveer 4 keuro door de opbrengst van publicaties;
- ongeveer 76 keuro diverse ontvangsten waarvan een substantieel deel betrekking heeft op door het agentschap gewonnen juridische procedures;
- ongeveer 988 keuro ontvangsten voor handavingsdossiers, gecoördineerd door het departement Omgeving.

Uitgavenartikelen

QG0-1QGG2AA-WT – DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Het begrotingsartikel QG0-1QGG2AA-WT dient voor de aanrekening van volgende uitgaven:

- werkingsuitgaven specifiek voor Onroerend Erfgoed zoals depotkosten, advertentiekosten voor openbare onderzoeken, kosten voor externe communicatie, juridische kosten voor beleidsdossiers, informatiedrukwerk ten behoeve van derden, kosten van infosessies voor derden, projectmatige kosten voor onder meer de Doelse kogge, UNESCO-dossiers, netwerkmomenten voor derden, ...;
- ICT-toepassingen voor externe gebruikers;
- externe studies betreffende onroerend erfgoed.

De grootste kostendrijvers onder dit begrotingsartikel zijn de kosten voor toevalsvondsten en de ICT-kosten voor toepassingen voor externe gebruikers.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	2.132	2.132	2.111	1.920	1.735	1.452

Inhoudelijke toelichting

We hebben het voorziene VAK bijna integraal benut. Wel was er een vertraging in de uitvoering van een aantal initiatieven; een aanzienlijk deel legden we pas vast in het vierde kwartaal. Dit had als gevolg dat er minder VEK nodig was dan voorzien. We herverdeelde:

- 75 keuro VEK uit QG0-1QGG2AA-WT naar QG0-1QGG2CA-WT (ten gunste van uitgaven voor het kasteeldomein van Heers);
- 110 keuro VEK uit QG0-1QGG2AA-WT naar QG0-1QGG2BD-WT voor de vereffening van de projectsubsidies syntheseonderzoek archeologie.

QG0-1QGG4AB-WT – DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN (FONDS ONROEREND ERFGOED)

Korte inhoud begrotingsartikel

Het Fonds Onroerend Erfgoed is een begrotingsfonds gecreëerd via artikel 25 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede de bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991. Op het uitgavenartikel QG0-1QGG4AB-WT mogen we de middelen van het Fonds aanrekenen voor:

- het dekken van uitgaven voor allerlei initiatieven van het agentschap Onroerend Erfgoed;
- het dekken van uitgaven voor handhaving;
- het verlenen van subsidies en premies op basis van hoofdstuk 10 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 (voorlopig nog niet in de praktijk gebracht);
- het dekken van uitgaven op de overdracht bij de BA 2020 van het saldo van de DAB VIOE.

Het spiegelbeeld van dit uitgavenartikel is het ontvangstenartikel QG0-9QGGTAB-OW.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	2.906	6.710	220	2.881	7.320	389

Inhoudelijke toelichting

Het verschil tussen het gestemde en het aangepaste krediet voor dit begrotingsfonds is louter te wijten aan het opnemen van de overdrachten.

Er werd in globo minder vastgelegd en minder vereffend dan de aangemaakte vorderingen in 2021:

- voor handhaving bedroegen de vastleggingen ongeveer 113 keuro, wat substantieel lager is dan het geraamde bedrag van 256 keuro;
- voor het project Erfgoedportaal werd minder besteed dan voorzien; van het voorziene VAK van 125 keuro hebben we slechts 75 keuro benut. De eerste fase van dit project betreft analysewerk, uitbesteed aan externe ICT-consultants. Het juiste profiel vinden bleek een moeilijke zoektocht. Omdat het project Erfgoedportaal van essentieel belang is, werd dit opgevangen door een tijdelijke, verhoogde inzet van interne medewerkers via taakverschuivingen.;
- We legden daarnaast ongeveer 31 keuro vast voor notariële kosten voor de eigendomsverwerving voor het kasteeldomein van Heers.

2. Inhoudelijk structuurelement: PARTNERSCHAPPEN ONROERENDERFGOEDZORG

Het ISE 'partnerschappen rond onroerenderfgoedzorg', met als achterliggende strategische doelstelling 'iedereen het onroerend erfgoed te laten koesteren als een evident en integraal deel van onze leefomgeving', spreekt een stuk voor zichzelf: de partners staan centraal. Het VAK onder het ISE 'partnerschappen rond onroerenderfgoedzorg' vertegenwoordigt ongeveer 7% van het totale VAK van de beleidskredieten van Onroerend Erfgoed. Dit is het percentage als we in de begrotingstabel geen rekening houden met:

- de opname van overdrachten van begrotingsfondsen;
- de opname van de ruiter voor de erfgoedleningen;
- de relancekredieten (die de stabiele verhouding van de reguliere kredieten zouden uit evenwicht brengen).

2.1. Strategische doelstelling 'Iedereen koestert het onroerend erfgoed als een evident en integraal deel van onze leefomgeving, cultuur, identiteit en natie'

Samen met de gebruikers van onze leefomgeving geven we gestalte aan het erfgoedbeleid. We zetten de dialoog met erfgoedgemeenschappen verder en rekenen op lokale besturen en partnerverenigingen als tussenpersoon om de dialoog in goede banen te leiden. Daarnaast laten we, naast de Intergemeentelijke Onroerend ErfgoedDiensten (IOED's), de erkende onroerenderfgoedgemeenten verder uitgroeien tot echte eerstelijnspartners in de uitvoering van het beleid. Erfgoed en erfgoedzorg zijn meer dan een 'doel op zich'. Het zijn katalysatoren om bredere maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden.

2.2. Operationele doelstellingen

2.2.1. De zorg voor het onroerend erfgoed is het resultaat van actieve samenwerking

Over deze operationele doelstelling kunnen voor 2021 volgende markante, inhoudelijke vorderingen worden gemeld:

- het agentschap rondde een onderzoek naar de sociaal-culturele betekenis van onroerend erfgoed af en publiceerde het;
- begin 2021 keurde de Vlaamse Regering de visienota 'Lokaal Onroerenderfgoedbeleid' goed. Die zet nieuwe krijtlijnen uit waarbinnen lokale besturen, en dan vooral erkende onroerenderfgoedgemeenten en intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten, een lokaal onroerenderfgoedbeleid kunnen ontwikkelen. Ze krijgen daar meer ruimte

voor en als Vlaamse overheid bieden we hen ook middelen om die rol op te nemen. De rest van het jaar zette het agentschap Onroerend Erfgoed intensief in op een participatief traject met vertegenwoordigers van lokale besturen om de visienota concreet te maken. Dat gebeurde met negen werkgroepen, aansluitend bij de operationele thema's uit de visienota. De output van deze werkgroepen is verzameld in twee eindrapporten op basis waarvan de noodzakelijke wijzigingen van het Onroerenderfgoeddecreet en -besluit zijn voorbereid, alsook de nieuwe of aangepaste processen en toepassingen zijn bepaald, nodig om de visienota op 1 januari 2023 in werking te kunnen laten treden. Ondertussen is het regelgevingstraject opgestart. Op de agentschapswebsite is een specifieke sectie uitgebouwd om de communicatie over en de verdere implementatie van de visienota te ondersteunen.

2.2.2. Het onroerend erfgoed draagt bij aan een kwaliteitsvolle leefomgeving

Over deze operationele doelstelling kunnen voor 2021 volgende markante, inhoudelijke vorderingen worden gemeld:

- samen met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), het departement Omgeving, het team Vlaams Bouwmeester en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) tekende het agentschap Onroerend Erfgoed het 'actieplan transversaal landschapsbeleid' uit en startte met de uitvoering daarvan;
- in dat kader zetelt het agentschap in het Vlaams Parkenbureau en de jury voor Nationale Parken en Landschapsparken. Het Vlaams Parkenbureau zette het beleidskader uit voor de Vlaamse parken. Onder leiding van ANB en VLM is ook meegewerkt aan de invulling van een stimulerend Landschapsdecreet. Dat verankert de statuten van de Nationale Parken Vlaanderen en de Landschapsparken. Daarin is het begrip 'algemene landschapszorg' geïntroduceerd als aanknopingspunt voor toekomstige maatregelen of instrumenten die een stimulerend landschapsbeleid in praktijk brengen.

2.3. Budgettair kader

PARTNERSCHAPPEN ONROERENDERFGOEDZORG, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
2021	2e BA	BU	2e BA	BU	2e BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	0	0	0	0	0
Toe-lagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er zijn binnen dit ISE geen ontvangsten.

PARTNERSCHAPPEN ONROERENDERFGOEDZORG, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	7.715	7.641	7.603	7.797	7.908	7.741
Toe-lagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	7.715	7.641	7.603	7.797	7.908	7.741

Inhoudelijke toelichting:

We lichten dit toe per begrotingsartikel.

2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

QG0-1QGG2BA-WT – DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN

Korte inhoud begrotingsartikel

De grootste kostendrijver van het begrotingsartikel QG0-1QGG2BA-WT zijn de kosten voor de operationalisering van de erfgoedleningen; het Participatiefonds Vlaanderen kent die toe in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest.

Deze beheerskosten voor de erfgoedleningen hebben twee variabelen:

- het aantal onderhandelde (en dus nieuwe) erfgoedleningen;
- de uitstaande portefeuille.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	197	197	160	197	197	156

Inhoudelijke toelichting

Behalve de beheerskosten voor de erfgoedleningen rekenen we volgende zaken aan op dit uitgavenartikel:

- de onroerenderfgoedprijs waarvan het bedrag vastligt in de regelgeving (BVR van 16 mei 2014, hoofdstuk 9); deze prijs kenden we voor het eerst toe in 2016 en is ondertussen ingebed in het constant beleid; de budgettaire impact was 17,5 keuro VAK en VEK voor 2021. Een van de laureaten nam de prijs niet in ontvangst waardoor er 2,5 keuro saldo was op deze begrotingspost;
- een bijdrage aan UNESCO die dollarafhankelijk is en ongeveer 9 keuro VAK en VEK bedroeg;
- schadevergoedingen; we betaalden ongeveer 21 keuro schadevergoeding uit voor twee zaken.

De beheerskosten voor de erfgoedleningen voor het vierde kwartaal lagen finaal lager dan verwacht; vandaar het VAK-en VEK-overschot op het einde van 2021.

QG0-1QGG2BB-WT – ONDERSTEUNEN VAN ONROERENDERFGOEDINITIATIEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Op het begrotingsartikel QG0-1QGG2BB-WT rekenen we algemene werkingssubsidies of projectsubsidies aan, behalve deze aan prioritaire partners en behalve subsidies in uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	113	99	99	113	113	89

Inhoudelijke toelichting

We kenden, zoals voorzien, een subsidie toe aan:

- het Orgel in Vlaanderen vzw (14 keuro VAK en VEK);
- het Forum Vlaamse Archeologie vzw (9 keuro VAK en VEK);
- Histories vzw (43 keuro VAK en VEK);
- Stichting Zoniënwoud voor het UNESCO-werelderfgoed Beukenwouden (25 keuro VAK en VEK);
- de Fondation Le Corbusier voor het UNESCO-werelderfgoed woning Guiette (8 keuro VAK en VEK).

We kenden geen subsidie toe voor het UNESCO-werelderfgoed 'begijnhoven' want er was nog geen koepelstructuur. Voor het UNESCO-werelderfgoed 'Kolonien van Weldadigheid' kenden we evenmin een subsidie toe; een subsidie is pas mogelijk in het jaar na het jaar van de erkenning en er was geen erkenning in 2020.

We herschikten het vrijgekomen VAK van 14 keuro ten gunste van uitgaven voor het kasteel van Heers (aangerekend op het uitgavenartikel QG0-1QGG2CA-WT).

QG0-1QGG2BC-WT – ONDERSTEUNEN VAN DE WERKING VAN PRIORITAIRE ONROERENDERFGOEDPARTNERS

Korte inhoud begrotingsartikel

De organisaties, die we betoelagen via het begrotingsartikel QG0-1QGG2BC-WT, beschouwen we als prioritaire partners; de subsidies (algemene werkingssubsidies of loonsubsidies) aan de volgende partners hebben een recurrent karakter:

- Herita vzw;
- Monumentenwacht Vlaanderen vzw;

- PARCUM vzw (voorheen CRKC);
- Verenigingen in de erfgoedsector met DAC-personeel in dienst.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	2.693	2.680	2.679	2.693	2.694	2.672

Inhoudelijke toelichting

We legden voor elke begunstigde de voorziene subsidie vast.

Aan volgende verenigingen in de erfgoedsector met DAC-personeel in dienst kenden we een subsidie toe:

Renovatie Rekem vzw: 16,4 keuro;

Norbertiesenabdij van Tongerlo: 27,1 keuro;

De Notelaer vzw: 22,8 keuro;

Abdij van 't Park: 20,1 keuro.

Alleen aan de Koninklijke Vereniging der Historische Woonsteden en Tuinen van België vzw kenden we niet de voorziene subsidie toe. Net als enkele andere vzw's, die personeel inzetten voor diensten of werken aan beschermd onroerend erfgoed, ontvangt deze vzw een uitdovende loonsubsidie voor personeelsleden van deze vzw's met een voormalig DAC-statuut; de vzw's krijgen bij uitstroom geen subsidie voor nieuwe personeelsleden. Bij de Koninklijke Vereniging der Historische Woonsteden en Tuinen van België vzw ging een medewerker met pensioen; daarom verminderden we de subsidie.

Aan Herita vzw kenden we de voorziene subsidie van 2.075,6 keuro toe.

Voor PARCUM vzw legden we de voorziene subsidie van 211 keuro vast.

Aan Mowa vzw legden we de voorziene subsidie van 255 keuro vast.

Het vrijgekomen VAK van 14 keuro herschikten we ten gunste van uitgaven voor het kasteel van Heers (aangerekend op het uitgavenartikel QG0-1QGG2CA-WT).

Het beperkte verschil tussen het gestemde krediet in VAK en VEK en het finale krediet in VAK en VEK is een gevolg van een index van 1 keuro VAK en VEK voor de loonsubsidies aan verenigingen in de erfgoedsector met DAC-personeel in dienst.

QG0-1QGG2BD-WT – STIMULEREN VAN INTERLOKALE SAMENWERKING, DEPOTWERKING EN ARCHEOLOGIEFONDSEN EN VAN PROJECTEN VOOR ONDERZOEK EN VOOR EDUCATIE EN PUBLIEKSWERKING

Korte inhoud begrotingsartikel

Via het Onroenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het uitvoeringsbesluit van 16 mei 2014 zijn volgende subsidies mogelijk voor:

- de ondersteuning van de algemene werking van erkende intergemeentelijke onroenderfgoeddiensten (IOED's);
- de ondersteuning van de algemene werking van erkende onroenderfgoeddepots;
- onderzoek, educatie en publiekswerking (voorlopig beperkt tot onderzoek en meer concreet syntheseonderzoek voor archeologisch onderzoek);
- de ondersteuning van de algemene werking van erkende archeologiefondsen (voorlopig nog geen erkend archeologiefonds).

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	4.712	4.665	4.665	4.794	4.904	4.824

Inhoudelijke toelichting

We kenden zoals voorzien een subsidie toe aan 30 erkende IOED's voor een totaal bedrag van ongeveer 2.601 keuro.

We kenden zoals voorzien een subsidie toe aan 14 erkende onroerendergoeddepots voor een totaal bedrag van ongeveer 1.124 keuro.

Na een oproep in januari 2021 kenden we 7 projectsubsidies toe voor archeologisch syntheseonderzoek voor een totaal bedrag van 940 keuro.

Er was geen erkend archeologisch solidariteitsfonds; het voorziene VAK en VEK van 47 keuro konden we daardoor herverdelen. We herverdeelden 47 keuro VAK ten gunste van uitgaven voor het kasteel van Heers (aangerekend op het uitgavenartikel QG0-1QGG2CA-WT).

We dachten 110 keuro extra VEK nodig te hebben voor de aanrekening van de projectsubsidies syntheseonderzoek archeologie; we herverdeelden dit uit het uitgavenartikel QG0-1QGG2AA-WT. Finaal bleek 4.824 keuro VEK te volstaan.

Voor deze jaaroverschrijdende subsidies is een inschatting van het benodigde VEK complexer in vergelijking met subsidies die samenvallen met een begrotingsjaar.

3. Inhoudelijk structurelement: KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG

Het ISE 'Kwaliteit van de onroerendergoedzorg', met als achterliggende strategische doelstelling 'de zorg voor het onroerend erfgoed zichtbaar, toekomstgericht en duurzaam maken', stelt het kwalitatief beheer van het onroerend erfgoed centraal. Onder dit ISE bundelen we premies, erfgoedleningen, investeringssubsidies en investeringen; met deze instrumenten zorgen we samen met de begunstigden voor de restauratie en het onderhoud van het onroerend erfgoed. Het VAK onder het ISE 'kwaliteit van onroerendergoed(zorg)' vertegenwoordigt ongeveer 91% van het totale VAK van de beleidskredieten van Onroerend Erfgoed. In budget is dit veruit het belangrijkste ISE. Het relatieve aandeel van 91% is het resultaat als we in de begrotingstabel geen rekening houden met:

- de opname van overdrachten van begrotingsfondsen;
- de opname van de ruiters voor de erfgoedleningen;
- de relancekredieten (die de stabiele verhouding van de reguliere kredieten zouden uit evenwicht brengen).

3.1. Strategische doelstelling: 'de zorg voor het onroerend erfgoed is zichtbaar, toekomstgericht en duurzaam'

Zorg dragen voor erfgoed betekent niet alleen het fysiek in stand houden, maar ook er betekenis en invulling voor de huidige en toekomstige generaties aan geven. Duurzame erfgoedzorg betekent ook open staan voor hedendaagse oplossingen die een eigentijds gebruik mogelijk maken. We willen duurzaamheid inbedden in alle facetten van de erfgoedzorg en inzetten op vernieuwing die zowel erfgoedbehoud als erfgoedontwikkeling dient. Het vrijwaren, ontwikkelen en aanbieden van kennis en expertise en het aanbieden van gepaste financiële ondersteuning moeten deze ambitie op het terrein helpen waarmaken. De overheid wil zich daarbij profileren als een coach, die partners mobiliseert en initiatiefnemers vlot naar oplossingen begeleidt.

3.2. Operationele doelstellingen

3.2.1. Onroerenderfgoedzorg staat voor duurzame oplossingen

Over deze operationele doelstelling kunnen voor 2021 volgende markante, inhoudelijke vorderingen worden gemeld:

- Het agentschap Onroerend Erfgoed zette verder in op **digitalisering**. Het nieuwe 'erfgoedrapport' kwam hoger al ter sprake. Daarnaast is het aanbod voor klanten uitgebreid, onder meer met de ontwikkeling van een digitaal legitimatiebewijs voor metaaldetectoren dat overal op het terrein raadpleegbaar is en een nieuwe versie van het geoportaal dat nu ook vlot bruikbaar is op een smartphone. Voor erkende archeologen is een uitwisselplatform gebouwd ('mijn erkenning'), waarop ze meteen cijfermatige en inhoudelijke feedback op hun werking ontvangen. Ze krijgen ook de mogelijkheid om zelf informatie aan te leveren en zich te benchmarken ten opzichte van hun sectorgenoten. Tenslotte zijn ook de eerste stappen gezet in het openstellen van de inventaris onroerend erfgoed naar de lokale besturen;
- De **financiering en betaalbaarheid van archeologische trajecten**, de doorlooptijd ervan en de wetenschappelijke meerwaarde en ontsluiting blijven permanente aandachtspunten. Bij een aantal maatschappelijke sectoren leeft het aanvoelen dat de archeologische erfgoedzorg een impact heeft op ontwikkelingsprojecten. Daarom voert het agentschap Onroerend Erfgoed – wanneer alle duurzame effecten van de archeologieregelgeving zichtbaar zijn – een grondige evaluatie uit in samenspraak met de betrokken actoren. Op basis van de resultaten wordt de regelgeving en de uitvoeringspraktijk bijgestuurd waar nodig. Het agentschap schreef daarvoor een strategie uit. Het is alvast de bedoeling om de criteria te versoepelen die bepalen welke terreinen terecht kunnen op de kaart met gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt (GGA-kaart). Aangepaste regelgeving daartoe doorloopt ondertussen een goedkeuringsproces. Tot slot is ook een onderzoek uitbesteed naar de juridische en praktische mogelijkheden van een maximumfactuur voor archeologisch onderzoek;
- Over **handhaving** kan verwezen worden naar het actieplan dat is opgesteld om de samenwerking tussen het agentschap Onroerend Erfgoed en de afdeling Handhaving van het departement Omgeving te optimaliseren. Dat wordt volop uitgevoerd. In 2021 is onder meer de afsplitsing georganiseerd van de handhavingsmiddelen uit het Fonds Onroerend Erfgoed en de overdracht daarvan naar een specifiek fonds Handhaving Onroerend Erfgoed in beheer van het departement Omgeving;
- Omdat de aanbevelingen in een standaard EPC niet altijd uitvoerbaar zijn in gebouwen met erfgoedwaarde neemt de bruikbaarheid ervan voor de eigenaar af. Daarom lanceerde het agentschap Onroerend Erfgoed de studie "**Proof of concept EPC voor erfgoed**" (**EPCE**). Omdat de nodige kosten en inspanningen voor verdere ontwikkeling daarvan niet in verhouding zouden staan tot de beperkte doelgroep, is een alternatief concept voorgesteld het 'erfgoedenergie-advies', dat verder zal worden uitgewerkt;
- De eindrapporten van de eerste jaargang **gesubsidieerde syntheseonderzoeken archeologie** zijn digitaal ontsloten in de succesvolle reeks SYNTAR;
- In samenwerking met het departement CJM vertaalde het agentschap Onroerend Erfgoed de aanbevelingen uit de studie "**Werken aan een publieksvriendelijke ontsluiting van archeologische kennis en collecties**" in een online inspiratiegids die klaarligt voor publicatie;

- De eerste jaarhelft stond ook in het teken van een nieuwe visienota '**Beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken in Vlaanderen**'. Daarvoor zijn onder meer de 300 Vlaamse burgemeesters bevroegd en een reeks consultatiegesprekken georganiseerd met betrokken partijen, zoals de VVSG, Parcum en de Bisschoppenconferentie,... In juli kreeg die op initiatief van de bevoegde ministers goedkeuring van de Vlaamse regering. In de tweede jaarhelft is de implementatie gestart van de initiatieven uit de visienota;
- In mei 2021 kwam het **kasteeldomein van Heers** volledig in handen van de Vlaamse overheid. Het agentschap Onroerend Erfgoed kreeg opdracht het als eigenaar tijdelijk te beheren in afwachting van een grondige restauratie en herbestemming, en een toekomstvisie voor een duurzaam beheer van het domein uit te werken. Dit gebeurde in partnerschap met de vzw Heerlijk(heid) Heers, het Facilitair Bedrijf en de afdeling Handhaving van het departement Omgeving en met Herita, dat het kasteel uiteindelijk in erfpacht genomen heeft.

3.2.2. financiële ondersteuning is gediversifieerd en gaat uit van een wederzijds haalbaar engagement

Over deze operationele doelstelling kunnen voor 2021 volgende markante, inhoudelijke vorderingen worden gemeld:

- 2021 was het implementatiejaar van de **vernieuwde premierregelgeving**. Op recordtijd paste het agentschap Onroerend Erfgoed procedures, sjablonen en IT-toepassingen aan om klaar te staan voor de eerste aanvragen. De verruimde erfgoedpremie-standaardprocedure bleek succesvol, terwijl de toegenomen vraag budgettair beheersbaar bleef. Ook het oproepensysteem kreeg voor de eerste keer toepassing, inclusief een eenmalige reeks oproepen in het teken van het Relanceplan 'Vlaamse Veerkracht'. De Relance-oproepen, met als thema's 'economische impulsdossiers', 'erfgoed en toerisme', 'erfgoed en wonen' en 'herbestemming en structurele nevenbestemming van kerkgebouwen' resulteerden intussen in een reeks gepreselecteerde dossiers. De andere drie oproepen gingen over 'kleine totaalprojecten', 'hoogdringende dossiers' en 'restauratie van onderwijsgebouwen'. Daarvoor is de preselectieronde bijna afgerond.
- In het kader van het **plan Vlaamse Veerkracht** is een aanzienlijk budget voorzien voor investeringen in behoud en valorisatie van onroerend erfgoed. Die worden benut voor een injectie in erfgoedpremies volgens het bestaande premiestelsel en voor specifieke voorbeeldprojecten. Door de afgebakende vastleggingsperiode zetten we het voorbije jaar sterk in op de voorbereiding en opvolging van die programma's. We konden een honderdtal premiedossiers vastleggen met relancemiddelen, goed voor ruim 44 miljoen euro, wat een belangrijke bijdrage betekende voor de afbouw van de wachtlijst, die een kernambitie blijft. Daarnaast werkten we mee aan de voorbereiding van de financiering van enkele grote projecten.

3.3. Budgettair kader

KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	AO		TO		LO	
	2e BA	BU	2e BA	BU	2e BA	BU
2021						

ESR-ontvangsten OW	167	110	0	0	0	0
Toe-lagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	725	727	0	0	0	0
Totaal	892	837	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Onder dit ISE zijn er kapitaal- en renteontvangsten, die voortvloeien uit terugbetalingen van erfgoedleningen die het Participatiefonds Vlaanderen (PFV) toekent in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest. Er is een beperkt verschil tussen de verwachte en de reële ontvangst.

KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uit-gaven WT, LO, PR	94.471	139.086	139.081	91.939	92.530	92.511
Toelagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	7.000	30.969	8.434	6.739	6.739	4.779
Totaal	101.471	170.055	147.515	98.678	99.269	97.290

Inhoudelijke toelichting:

We lichten dit toe bij de betreffende uitgavenartikels.

3.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

QG0-9QGGACB-OP – ONDERSTEUNEN VAN EEN KWALITEITSVOL ONROERENDERFGOEDBEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel

Op het begrotingsartikel QG0-9QGGACB-OP boeken we de kapitaalontvangsten (geen ESR ontvangsten), die voortvloeien uit terugbetalingen van erfgoedleningen door het Participatiefonds Vlaanderen (PFV) in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest, toegekend op grond van het krediet ingeschreven onder QG0-1QGG2CB-PA 'Kwaliteit van onroerenderfgoedzorg – ondersteunen van een kwaliteitsvol onroerenderfgoedbeheer'.

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	725	0	0
Uitvoering	727	0	0

Inhoudelijke toelichting

Het totaal bedrag van de kapitaalontvangsten ligt zeer dicht bij het geraamde bedrag.

QG0-9QGGACB-OW – ONDERSTEUNEN VAN EEN KWALITEITSVOL ONROERENDERFGOEDBEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel

Op het begrotingsartikel QG0-9QGGACB-OW boeken we de renteontvangsten (ESR ontvangsten), die voortvloeien uit rentebetalingen van erfgoedleningen, toegekend door het Participatiefonds Vlaanderen (PFV) in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest op grond van het krediet ingeschreven onder QG0-1QGG2CB-PA 'Kwaliteit van onroerend-erfgoedzorg – ondersteunen van een kwaliteitsvol onroerenderfgoedbeheer'.

(duizend euro)			
2021	AO	TO	LO
2e BA	167	0	0
Uitvoering	110	0	0

Inhoudelijke toelichting

Het totaal bedrag van de renteontvangsten lag lager dan geraamd.

Uitgavenartikelen

QG0-1QGG2CA-WT – ONDERSTEUNEN VAN ONROERENDERFGOEDINITIATIEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel

Op het begrotingsartikel QG0-1QGG2CA-WT rekt Onroerend Erfgoed:

- investeringssubsidies aan met een andere rechtsgrond dan het Onroerenderfgoeddecreet;
- andere investeringen aan.

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	1.619	1.702	1.698	1.619	1.702	1.684

Inhoudelijke toelichting

In constant beleid was er de toekenning van een investeringssubsidie van 121 keuro aan de vzw Bedevaart naar de Graven aan de IJzer en dit voor de instandhouding, de herstelling en het onderhoud van het IJzermonument en het omringende domein in Diksmuide. Het betreft een investeringssubsidie met als grondslag het decreet van 15 juli 2011 houdende de erkenning en de subsidieregeling voor het Memoriaal van de Vlaamse Ontvoogding en Vrede.

Verder was er de aanrekening van 1.494 keuro VAK en VEK voor de investeringssubsidie aan Herita voor de financiering van de restauratie van de open erfgoedsites kasteel van Horst, Fort Napoleon en kasteel van Beauvoorde. Deze financiering is aanvullend op de meerjarige premie die Herita vzw ontvangt als gevolg van de meerjarige premieovereenkomst gesloten voor de restauratie van de open erfgoedsites kasteel van Horst, Fort Napoleon en kasteel van Beauvoorde.

Daarnaast besteedden we ongeveer 83 keuro VAK en 69 keuro VEK voor het kasteeldomein van Heers, waarvan we eigenaar werden. Er waren dringende instandhoudingswerken nodig.

We beschikken in totaal 83 keuro VAK, waarvan:

- 8 keuro uit het begrotingsartikel QG0-1QGG2CB-WT;
- 14 keuro uit het begrotingsartikel QG0-1QGG2BB-WT;
- 14 keuro uit het begrotingsartikel QG0-1QGG2BC-WT;
- 47 keuro uit het begrotingsartikel QG0-1QGG2BD-WT.

We beschikken in totaal 83 keuro VEK, waarvan:

- 8 keuro uit het begrotingsartikel QG0-1QGG2CB-WT;
- 75 keuro uit het begrotingsartikel QG0-1QGG2AA-WT.

QG0-1QGG2CB-PA – ONDERSTEUNEN VAN EEN KWALITEITSVOL ONROERENDERFGOEDBEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel

Onder het begrotingsartikel QG0-1QGG2CB-PA nemen we middelen op voor de toekenning van investeringsstimulerende 'erfgoedleningen' naar het voorbeeld van de energielening. Het betreft leningen voor de ondersteuning van investeringen:

- in beschermd onroerend erfgoed;
- met het oog op het behoud en de versterking van de erfgoedwaarde van onroerende goederen opgenomen in een vastgestelde inventaris.

Voor onroerende goederen in een vastgestelde inventaris zijn geen premies mogelijk. Op deze manier kan ook dit erfgoed van een financieel voordeel genieten.

De modaliteiten van de leningen liggen vast in een samenwerkingsovereenkomst met het Participatiefonds Vlaanderen NV (PFV) dat - naar analogie met de energieleningen en de leningen in het kader van het Impulsefonds - optreedt als financieel-technische 'back office' operator die:

- de voorwaarden onderzoekt om in aanmerking te komen;
- de erfgoedleningen autonoom toekent in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest.

Het agentschap Onroerend Erfgoed zorgt voor de bekendmaking van dit instrument zoals bij de andere ondersteuningsinstrumenten zodat erfgoedbeheerders de volledige waaier van ondersteuningsinstrumenten aangeboden krijgen.

(duizend euro)

	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	7.000	30.969	8.434	6.739	6.739	4.779

Inhoudelijke toelichting

In 2018 en 2019 verliep de aanrekening van de erfgoedleningen niet correct; enkel de kapitaalopnames werden aangerekend, zowel in VAK als in VEK. Bij BA 2020 is beslist dit recht te zetten met ingang van 2020. Vanaf 2020 rekenen we de goedgekeurde leningen aan in VAK en de kapitaalopnames in VEK. De opgebouwde ruiter moest nog aangepast worden aan de juiste aanrekeningsmanier; dit gebeurde in 2021 door een extra VAK-aanrekening van ongeveer 3.951 keuro.

Het grootste verschil tussen het gestemde en het finale krediet is de opname in de begrotingstabel van de ruiter voor de toekenning van erfgoedleningen. De gecorrigeerde ruiter werd toegevoegd aan het reguliere VAK van 7.000 keuro.

Het Participatiefonds Vlaanderen kende de eerste erfgoedlening toe in het tweede semester van 2018. 2019 was het eerste volledig jaar waarin de erfgoedleningen operationeel waren. In geen enkel jaar waren er voldoende aanvragen om het krediet volledig te benutten. Wellicht heeft de coronapandemie de verwachte groei vertraagd in 2020 en 2021. Dit had dus ook een impact op de benutting van het VAK en het VEK in 2021.

Het benutte VAK van 8.434 keuro is als volgt opgebouwd:

- 3.535 keuro heeft betrekking op 35 goedgekeurde consumentenkredieten;
- 908 keuro betreft 7 goedgekeurde investeringskredieten;
- 3.951 keuro betreft de correctie van de ruiter;
- 40 keuro heeft betrekking op een regularisatie.

QG0-1QGG2CB-WT - ONDERSTEUNEN VAN EEN KWALITEITSVOL ONROERENDERFGOEDBEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel

Sinds de in 2013 ontwikkelde onroerendergoedregelgeving (Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014) voor premies rekenen we alle premies aan op één begrotingsartikel: QG0-1QGG2CB-WT met als omschrijving 'kwaliteit van onroerendergoedzorg - ondersteunen van een kwaliteitsvol erfgoedbeheer'.

	(duizend euro)					
	VAK			VEK		
2021	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	92.852	137.384	137.383	90.320	90.828	90.827

Inhoudelijke toelichting

Het VAK wijzigde door onderstaande kredieitherverdelingen:

- een afname met 8 keuro ten gunste van uitgaven voor instandhoudingswerken voor het kasteeldomein van Heers (aangerekend op het begrotingsartikel QG0-1QGG2CA-WT);
- een toename van 44.540 keuro vanuit de centrale relanceprovisie. Met dit bedrag bouwden we de wachtlijst van restauratiepremie's en de erfgoedpremie's volgens de bijzondere procedure af met 100 dossiers.

Het VEK wijzigde door volgende kredietherverdelingen:

- een vermindering met 8 keuro ten gunste van uitgaven voor instandhoudingswerken voor het kasteeldomein van Heers (aangerekend op het begrotingsartikel QG0-1QGG2CA-WT);
- een toename van 516 keuro vanuit de relanceprovisie voor dossiers van de wachtlijst.

We hebben zowel het VAK als het VEK 100% benut.

In totaal waren er 1.478 toekenningen in 2021, waarvan:

- 60 voor restauratiepremies (uitdovend instrument);
- 21 voor erfgoedpremies volgens de bijzondere procedure (uitdovend instrument);
- 100 met relancemiddelen voor de afbouw van de wachtlijst van restauratiepremies en de erfgoedpremies volgens de bijzondere procedure (uitdovende instrumenten);
- 1 voor meerjarige restauratiepremies (uitdovende instrument);
- 17 voor meerjarige premieovereenkomsten volgens het BVR van 16 mei 2014 (uitdovend instrument);
- 155 voor erfgoedpremies volgens de standaardprocedure (uitdovend instrument);
- 822 voor erfgoedpremies volgens de standaardprocedure (vernieuwd instrument);
- 227 voor onderzoekspremies (vernieuwd instrument);
- 47 voor premies voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem;
- 15 voor premies voor buitensporige opgravingskosten;
- 8 voor onderhoudspremies voor varend erfgoed;
- 5 voor beheerspremies voor varend erfgoed.

In totaal waren er 1.895 vereffeningen in 2021, waarvan:

- 167 voor restauratiepremies (uitdovend instrument);
- 64 voor erfgoedpremies volgens de bijzondere procedure (uitdovend instrumenten);
- 5 met relancemiddelen voor de afbouw van de wachtlijst van restauratiepremies en de erfgoedpremies volgens de bijzondere procedure (uitdovende instrumenten);
- 12 voor meerjarige restauratiepremies (uitdovend instrument);
- 14 voor meerjarige premieovereenkomsten volgens het BVR van 16 mei 2014 (uitdovend instrument);
- 1.186 voor erfgoedpremies volgens de standaardprocedure (uitdovend instrument);
- 42 voor erfgoedpremies volgens de standaardprocedure (vernieuwd instrument);
- 328 voor onderzoekspremies (vernieuwd instrument);
- 47 voor premies voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem;
- 15 voor premies voor buitensporige opgravingskosten;
- 9 voor onderhoudspremies voor varend erfgoed;
- 3 voor beheerspremies voor varend erfgoed;
- 3 voor premies voor landschapszorg.

In 2020 bogen we het vraaggestuurd premiesysteem voor grotere restauratiedossiers en voor meerjarige premieovereenkomsten om in een aanbodgestuurd systeem. Via oproepen hebben we controle over de instroom van de dossiers (onder meer door thematisch te werken) evenals over het budget dat we zullen voorzien. We lanceerden enkele oproepen in 2021. Voor oproepen in 2021 met reguliere middelen zal er pas VAK-impact zijn in 2023. Voor oproepen in

2021 met relancemiddelen zullen we de gevalideerde dossiers vastleggen eind 2022.

Tegelijk met deze omslag pasten we de erfgoedpremie volgens de standaardprocedure aan door onder meer het subsidiabel plafond substantieel op te trekken. Deze premie willen we vlot blijven toekennen zodat er voor onderhoud en kleinere restauraties geen wachtperiode ontstaat. In 2021 kenden we 822 dossiers toe voor een totaal bedrag van ongeveer 25.715 keuro.

In het overzicht van de vastgelegde en vereffende dossiers staat meermaals 'uitdovend instrument'; dat betekent dat we de instrumenten frequent overwogen hebben en bijgestuurd hebben.

Op 31 december 2021 telde het agentschap Onroerend Erfgoed 427 dossiers waarvan de inhoudelijke goedkeuring al is gebeurd maar waarvoor het agentschap nog kredieten moet vrijmaken op de begroting. Deze dossiers (restauratiepremies en de erfgoedpremies volgens de bijzondere procedure) vertegenwoordigen een totaalbedrag van ongeveer 236.131 keuro.

In 2021 verminderden we de wachtlijst met reguliere kredieten door de toekenning van 39 dossiers voor een totaalbedrag van 29.054 keuro.

In 2021 verminderden we de wachtlijst met relancemiddelen door de toekenning van 100 dossiers voor een totaalbedrag van 44.539 keuro.

In totaal was er in 2021 dus een afbouw van de wachtlijst door de toekenning van 139 dossiers voor een totaalbedrag van 73.593 keuro.

Er was een aangroei van de wachtlijst in 2021 met 84 erfgoedpremies volgens de bijzondere procedure voor een totaal bedrag van 53.815 keuro.

We blikken ook terug op de stand van zaken van de engagementen voor meerjarige premies. Voor meerjarige premies op basis van het Onroerenderfgoeddecreet bedraagt de budgettaire impact ongeveer 37.102 keuro voor de periode 2022-2025 (voor 13 dossiers). Voor meerjarige premies van voor het Onroerenderfgoeddecreet is de budgettaire impact ongeveer 15.414 keuro voor de periode 2022-2025 (voor 3 dossiers).

VI. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

Apparaatskredieten

PROGRAMMA QA - QG0 – AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED

(duizend euro)

2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	1.103	92	0	19.638	19.648
2e aanpassing BA-JR	1.103	92	0	19.783	19.793
BU	1.176	120	0	19.472	19.335

Ontvangstenartikelen

QG0-9QAGAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Op het begrotingsartikel QG0-9QAGAZZ-OW registreren we de ontvangsten verbonden met de interne werking (apparaat) van het agentschap Onroerend Erfgoed, waaronder teruggestorte verkeerd uitbetaalde lonen en vergoedingen of verkoop van werkingsmiddelen.

Op dit begrotingsartikel rekenen we ook de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing aan voor kenniswerkers. Het bedrag van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing wordt toegevoegd aan het begrotingsartikel QG0-1QAG2ZZ-LO; dit artikel is het spiegelbeeld van het begrotingsartikel QG0-9QAGAZZ-OW voor de ontvangst voor de verminderde bedrijfsvoorheffing.

(duizend euro)

2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	1.103	0	0	0	0
2e aanpassing BA-JR	1.103	0	0	0	0
BU	1.179	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Er was een ontvangst van 1.169 keuro voor de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers.

Verder waren er voor ongeveer 10 keuro ontvangsten door de verkoop van dienstwagens.

QG0-9QAGAZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

(duizend euro)

2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	0	0
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	0	0
BU	-3	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Het betreft een verrekening van een autolease; dit bedrag moest terugbetaald worden aan de leasemaatschappij.

QG0-9QAGTZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Het variabel loonkrediet QG0-9QAGTZZ-OW wordt gespijsd door de terugvordering van lonen van gedetacheerde werknemers van Onroerend Erfgoed (bijvoorbeeld een detachering naar een lokaal bestuur voor een politiek mandaat). De inkomsten kunnen we aanwenden voor de betaling van lonen van tijdelijke vervangers via begrotingsartikel QG0-1QAG4ZZ-LO. Voor Onroerend Erfgoed betreft het momenteel de detachering van 1 werknemer met een politiek mandaat.

(duizend euro)

2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	92	0	0	0
2e aanpassing BA-JR	0	92	0	0	0
BU	0	120	0	0	0

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Er was een grotere toegewezen ontvangst dan voorzien. De reden is dat er vorderingen werden gemaakt voor vijf kwartalen (van het vierde kwartaal voor 2020 tot en met het vierde kwartaal van 2021).

Uitgavenartikelen

QG0-1QAG2ZW-IS - SAR RUIMTELIJKE ORDENING

Korte inhoud

Via een dotatie vanuit het begrotingsartikel QG0-1QAG2ZW-IS financiert het agentschap Onroerend Erfgoed volgende uitgaven van de SAR Ruimtelijke Ordening:

- de loonlasten van personeelsinzet voor onroerenderfgoedthema's binnen de strategische adviesraad;
- de werkingskosten, die in hoofdzaak presentiegelden zijn.

Binnen de strategische adviesraad gaat het over volgende raden en commissies: de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, de Vlaamse Heraldische Raad en de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed.

(duizend euro)

2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	94	94
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	95	95
BU	0	0	0	95	95

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Er was een overheveling van 1 keuro VAK en VEK vanuit de centrale indexprovisie: dit bedrag moet de kosten dekken van de geïndexeerde lonen als gevolg van de overschrijding van de spilindex.

We hebben zowel het VAK als het VEK integraal benut.

QG0-1QAG2ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud

Via het begrotingsartikel QG0-1QAG2ZZ-LO rekenen we de loonkost aan van de personeelsleden van het agentschap Onroerend Erfgoed. Het agentschap bereidt het onroerenderfgoedbeleid in Vlaanderen voor, evalueert het en voert het uit. Vanuit die optiek beschermt het gebouwen, landschappen, archeologische sites en varend erfgoed. Verder ondersteunt het burgers, lokale overheden, ontwerpers, ontwikkelaars en andere instanties met adviezen, premies en subsidies. Het draagt ten slotte de kwaliteitsvolle omgang met onroerend erfgoed uit met beleidsgericht onderzoek en een gerichte communicatie daarover.

In het agentschap Onroerend Erfgoed werken een aantal wetenschappelijke medewerkers. Voor deze kenniswerkers bestaat er een vermindering op de bedrijfsvoorheffing. Het bedrag van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers moet sinds 2018 boekhoudkundig anders worden verwerkt. Het bedrag van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing wordt als een algemene ontvangst ingeschreven op het nieuw gecreëerde ontvangstenartikel QG0-9QAGAZZ-OW met ESR-aggregaat OW. Dit bedrag moet vervolgens als VAK en VEK worden bijgeschreven bij het loonkrediet van het agentschap.

(duizend euro)

2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	17.279	17.279
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	17.419	17.419
BU	0	0	0	17.311	17.310

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

Het verschil tussen het gestemde en het definitieve krediet (in VAK en VEK) is een gevolg van overheveling van 140 VAK en VEK vanuit de centrale indexprovisie: dit bedrag moet de kosten dekken van de geïndexeerde lonen als gevolg van de overschrijding van de spilindex.

Er was een beperkt saldo op het beschikbaar VAK en VEK.

QG0-1QAG2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud

Via het begrotingsartikel QG0-1QAG2ZZ-WT financiert het agentschap Onroerend Erfgoed haar apparaatsgebonden werking. Het betreft recurrente uitgaven voor:

- algemene werking waaronder onder meer HR, logistiek, dienstverplaatsingen, interne communicatie;
- ICT voor interne toepassingen.

Daarnaast zijn ook niet-recurrente uitgaven mogelijk afhankelijk van de behoeften.

(duizend euro)

2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	2.173	2.183
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	2.173	2.183
BU	0	0	0	1.972	1.836

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

De coronapandemie had ook gevolgen voor de werking van het agentschap Onroerend Erfgoed. Door de opgelegde restricties waren er onder meer minder dienstreizen en konden bijvoorbeeld vele vormingen niet doorgaan. De kosten voor algemene werking lagen nog steeds lager tegenover 2019, het referentiejaar voorafgaand aan het begin van de coronapandemie. Voor ICT was er weinig impact. De lagere kredietbenutting is dus louter een gevolg van minder kosten voor de algemene werking door de coronacrisis.

QG0-1QAG4ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud

Het variabel loonkrediet QG0-1QAG4ZZ-LO wordt gespijsd door de terugvordering van lonen van gedetacheerde werknemers van Onroerend Erfgoed. Het agentschap kan de inkomsten aanwenden voor de betalen van lonen van gedetacheerde werknemers. Het spiegelbeeld van dit uitgavenartikel is het middelenartikel QG0-9QAGTZZ-OW. Concreet gaat het momenteel over 1 personeelslid met een politiek mandaat.

(duizend euro)

2021	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	92	92
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	96	96
BU	0	0	0	94	94

Inhoudelijke toelichting begrotingsuitvoering

De toename met 4 keuro VAK en VEK is een gevolg van de indextoename. Zowel het VAK als het VEK benutten we bijna integraal.

VII. LIJST MET AFKORTINGEN

- AO Algemene Ontvangsten
- BA Goedgekeurde begroting zoals neergelegd bij Vlaams Parlement
- BA-JR Goedgekeurde begroting inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de jaarrekening
- BBT Beleids- en Begrotingstoelichting
- BU Begrotingsuitvoering zoals opgenomen in de jaarrekening
- DAB Dienst met Afzonderlijk Beheer

ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structurelement
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
MVG	Ministerie Vlaamse Gemeenschap
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
TO	Toegewezen ontvangsten
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)

VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

In 2021 werd volgende regelgeving goedgekeurd:

- [besluit van de Vlaamse Regering van 2 juli 2021 over de oproepen in 2021 voor een erfgoedpremie in het kader van relance;](#)
- [ministerieel besluit van 18 januari 2021 tot opheffing van het ministerieel besluit van 16 maart 2015 tot bepaling van bijkomende structurele voorafnames voor de toekenning van een erfgoedpremie volgens de bijzondere procedure.](#)

In 2021 werd volgend regelgevingsproces opgestart:

- Ontwerp van decreet tot wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de uitvoering van de visienota lokaal erfgoedbeleid en de toekenning van beboetingsbevoegdheid aan de gewestelijke beboetingsentiteit.

IX. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'

In 2021 werden volgende resoluties aangenomen in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement:

- [resolutie van Joke Schauvliege, Manuela Van Werde, Jean-Jacques De Gucht, Sarah Smeyers, Vera Jans en Katja Verheyen over de neven- en herbestemming van kerkgebouwen;](#)
- [resolutie van Manuela Van Werde, Joke Schauvliege, Jean-Jacques De Gucht, Sarah Smeyers, Vera Jans en Katja Verheyen over de veiligheid en de erfgoedwaarde van historische liften.](#)

X. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'

Identificatie Rekenhofrapport	[publicatiedatum]
Aanbeveling 1 – [tekst aanbeveling]	

Omschrijving acties ¹	Uitvoering gepland tegen ²	Status	Toelichting bij de status ⁴
		In te vullen met:	
		- “Gepland” ³	
		- “In uitvoering”	
		- “Uitgevoerd”	
1			
2			
3			
...			
Aanbeveling 2 – [tekst aanbeveling]			
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1			
2			
...			
Aanbeveling 3 – [tekst aanbeveling]			
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1			
2			
...			

XI. BIJLAGE ‘OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE’

¹ Het gaat zowel om acties die al gerealiseerd zijn, als om acties die nog (gedeeltelijk) uitgevoerd moeten worden. Bij de omschrijving wordt eveneens vermeld op welk inhoudelijk structurelement en, indien mogelijk, op welke beleidsdoelstelling de actie betrekking heeft.

² In deze kolom wordt de geplande realisatiedatum van de actie ingevuld. Die datum kan in het verleden of in de toekomst liggen.

³ “Gepland” wordt ingevuld als de actie nog niet gerealiseerd of nog niet in uitvoering is.

⁴ In deze kolom wordt inhoudelijke toelichting gegeven over de planning en uitvoering. Bij vertraging wordt het nieuwe tijdspad beschreven. Indien geen acties worden vermeld, kan dat hier worden gemotiveerd.